

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА МУЗЕЄЗНАВСТВА

Кваліфікаційна робота

на тему:

«ЛІТЕРАТУРНИЙ ТУРИЗМ У ЄВРОПІ: КОНЦЕПЦІЯ ФЕСТИВАЛЮ
НІДЕРЛАНДСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ»

Здобувача вищої освіти

першого освітнього рівня (бакалавр)

спеціальності 242 Туризм

освітньої програми «Туризмознавство»

Лісогорського Кирила Сергійовича

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри культурології та музеєзнавства Алла АНІЩЕНКО

Кваліфікаційна робота допущена до захисту рішенням кафедри
культурології та музеєзнавства

Протокол №__ від «__» травня 2025 року.

Завідувач кафедри _____ проф. Анатолій ЩЕРБАНЬ

Харків – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЛІТЕРАТУРНОГО ТУРИЗМУ У ЄВРОПІ.....	4
1.1 Літературний туризм у Європі.....	4
1.2 Особливість фестивалю як форми літературного туризму.....	9
1.3 Нідерландська література у контексті розвитку літературного туризму...	13
Висновки до розділу 1.....	16
РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ФЕСТИВАЛЮ NEDERLIDFEST ДЛЯ СТУДЕНТІВ НІДЕРЛАНДСЬКИХ ФАКУЛЬТЕТІВ У ЄВРОПІ.....	18
2.1 Загальний опис проєкту NederLitFest.....	18
2.2 План проєкту NederLitFest.....	24
2.3 Фаундрайзинг для фестивалю NederLitFest.....	32
Висновки до розділу 2.....	37
ВИСНОВКИ.....	39
.....
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена зацікавленням студентської молоді тематичними подіями, що особливо спостерігається у Європі. Під час таких заходів студенти поєднують культурне дозвілля і самоосвіту, що особливо цінно у глобалізованому світі з розвиненою цифровою комунікацією і зростанням потреб у нових форматах діяльності, що не лише дають нові знання, а й створюють емоційно насичений досвід. Літературні фестивалі стають платформою, де туризм і література перетинаються з освітою, міжкультурним діалогом і творчим самовираженням. Саме тому створення фестивалю для студентської молоді, присвяченого нідерландській літературі, є перспективним напрямом розвитку літературного туризму.

Проблематика літературного туризму у Європі знаходить відображення у працях декількох зарубіжних дослідників. Самет Чевік (Samet Çevik) вивчає літературний туризм як академічну галузь, аналізуючи, як і де ця тема досліджувалась у світі протягом 1997–2016 років. Анна Гоппен (Anne Hoppen), Лорейн Браун (Lorraine Brown) з'ясовували, як літературний туризм може бути використаний для просування туристичних напрямів, зокрема через маркетинг і брендинг. Автори аналізують, як місця, пов'язані з письменниками чи літературними творами, можуть стати привабливими туристичними продуктами.

Мета дослідження – на підставі аналізу молодіжного сегменту літературного туризму в Європі розробити концепцію фестивалю нідерландської літератури для студентів.

Завдання каліфікаційної роботи:

1. Визначити особливості розвитку літературного туризму у Європі;
2. Визначити специфіку фестивалю як особливої форми літературного туризму;

3. Описати особливості взаємозв'язку між нідерландською літературою та туристичною діяльністю;
4. Запропонувати власну модель фестивалю з урахуванням логістики, програми, фінансування;
5. Розробити план реалізації проєкту в умовах нідерландського культурного контексту;
6. Розробити фандрайзингову стратегію для забезпечення фінансування заходу.

Об'єкт дослідження – літературний туризм.

Предмет дослідження – фестиваль нідерландської літератури для студентської аудиторії як різновиду літературного туризму.

Методи дослідження. Для досягнення мети і вирішення поставлених завдань у роботі застосовуються наступні методи: теоретичні (аналіз, синтез) – для вивчення сутності літературного туризму у Європі, його видів, актуальності, розвитку і попиту. Проєктний метод: розробка концепції фестивалю та заходів. Аналіз відкритих джерел: офіційні сайти, фестивальні програми, офіційні статистичні звіти.

Теоретичне значення дослідження полягає в узагальненні та систематизації наукових підходів до організації літературного фестивалю в Нідерландах для студентів філологічних факультетів з різних країн Європейського Союзу і України.

Практична цінність цієї роботи полягає у використанні в майбутніх ініціативах із розвитку студентського туризму, організації літературних подій, формуванні освітніх та культурних проєктів. Запропонована модель фестивалю може стати основою для реальної події в партнерстві з університетами, культурними установами та туристичними організаціями.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох основних розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг основного тексту становить 38 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЛІТЕРАТУРНОГО ТУРИЗМУ У ЄВРОПІ

1.1 Літературний туризм у Європі

Літературний туризм – це одна з форм культурного туризму, що зосереджується на подорожах до місць пов'язаних із життям та творчістю письменників, місцями подій літературних творів, а також участь у заходах, присвячених літературі. Особливо глибокі історичні корені для цього феномену зосереджені у європейському контексті, маючи активний розвиток у сучасному світі. Такий туризм надає мандрівникам змогу глибше зануритися у світ улюблених авторів, відвідуючи їхні домівки, музеї, бібліотеки, а також беручи участь у тематичних фестивалях, лекціях та презентаціях.

Європейський континент, особливо західніша його складова, протягом століть був осередком літературного життя, саме тут були сформовані численні літературні традиції, презентовані такими класиками світового рівня як Вільям Шекспір, Франц Кафка, Віктор Гюго, Джеймс Джонс, а також численними сучасними авторами, які продовжують і доповнюють ці традиції. Подорож стопами авторів, або їх героїв це особливий досвід, що поєднує інтелектуальний розвиток із задоволенням розваги та культурним зануренням.

Європейський Союз активно підтримує розвиток культури через літературу. Він підтримує творчу індустрію на державному і місцевому рівнях через програми підтримки і фондів, науково-дослідних проєктів та підтримки співпраці з партнерами в середині ЄС та за його межами. Ця підтримка не лише стимулює читання, а й сприяє збереженню культурної спадщини. Серед престижних світових та європейських нагород у сфері літератури можна виділити декілька відомих премій з літератури: Нобелівська премія з літератури, Букерівська премія, Премія Сервантеса,

Гонкурівська премія, Премія Ренодо, Премія Георга Бюхнера, Німецька книжкова премія, Премія Стрега, Літературна премія Європейського Союзу.

За даними СБІ Міністерства внутрішніх справ Нідерландів: «Культурний туризм – це величезна можливість і зростаюча тенденція. Щонайменше 40% всіх туристів у всьому світі можна вважати культурними туристами, а культура є однією з найважливіших мотивацій і для європейських туристів. Культурні туристи частіше подорожують літаком, і вони приносять більше економічних вигод, оскільки зазвичай залишаються довше, ніж звичайні туристи. Культурний туризм може допомогти зберегти матеріальну та нематеріальну спадщину у вашій громаді. Він пропонує вам можливість розвивати всі види творчої діяльності та надавати туристам справжні та справжні враження» (переклад з англійської – К. Лісогорський) [7].

Особливі літературні маршрути, створені за мотивами романів, такі як шлях Дон Кіхота в Іспанії, або присвячена життю автора дорога Шекспіра із відвідуванням важливих місць в його житті як наприклад його будинок у місті Стретфорд-апон-Ейвон чи театр у якому працював у Англії. Дорога Тараса Григоровича Шевченка із відвідуванням його будинку і музеїв у Києві. Подібні маршрути проходять через музеї, виставки і тематичні події, і це стає цікавим і пізнавальним туристичним досвідом.

«Для формування літературних турів, виділяють три форми літературного туризму – екскурсійна, розважальна та освітня. Основою літературного туру екскурсійної форми є пізнавальна складова. Туристи отримують інформацію про творчий шлях письменника і про пов'язані з ним пам'ятки» [27].

«Розважальна форма туризму передбачає відвідування театральних вистав, в основі яких лежать літературні твори. Також це може бути відвідування тематичного літературного парку або участь в літературному святі або фестивалі» [27].

«Освітня форма – це тури, в яких крім розважальних заходів передбачені навчальні тренінги, відвідування бібліотек і книжкових магазинів, літературні вечори» [27].

Літературний туризм охоплює декілька основних напрямків:

1. Біографічний туризм – зосереджується на подорожі до знакових місць, пов'язаних із життям і діяльністю письменника. Це може включати місця тривалого проживання, місця отримання освіти, місця поховання або ті місця, що письменників надихали, або з якими пов'язаний певний сюжет із уривку особистого життя. Наприклад дім де прожив Тарас Григорович Шевченко останні свої роки, або будинок-музей Анни Франк в Амстердамі. Такий напрямок особливо цікавий тим відвідувачами, які прагнуть до емоційного зв'язку із автором.

2. Тематичний (літературно-фантазійний) туризм – це відвідування місць, які стали місцем подій твору, або стали натхненням для створення вигадних світів.

3. Маршрутний літературний туризм – спеціально організовані екскурсійні маршрути, які поєднують кілька локацій, пов'язані із певним письменником і жанром. Як приклад «дорога Данте» у Італії, яка включає у маршрут 20 зупинок у різних містах.

Серед країн Європи є чимало таких, що мають досить відому і розвинену індустрію літературного туризму. Серед таких Франція, Велика Британія, Нідерланди, Бельгія і Німеччина.

Одним із найвідоміших місць у Франції є Maison de Balzac (Будинок Бальзака) який станом на зараз є будинком-музеєм присвячений історії життя і творчості французького романіста Оноре Де Бальзака. Розташований він у сердці села Пассі, де Оноре Де Бальзак написав «La Comédie humaine» (Людська комедія). У його музеї представлені як особисті речі, такі і рукописи, перші видання, ілюстрації, картини, гравюри тощо [16].

ЮНЕСКО виступає важливим чинником у розвитку літературного туризму. Організація через міжнародні ініціативи сприяє збереженню і підтримці літературної спадщини. Програма «Міста літератури» (UNESCO Creative Cities of Literature) започаткована у 2004 році як раз на це спрямована, і є частина ширшої програми Creative Cities Network [5].

Таким чином, літературний туризм у Європі є важливою і глибоковкоріненою формою культурного туризму, що поєднує в собі історичну спадщину, освітній потенціал та розважальні елементи. Завдяки багатовіковій культурній спадщині, та великій кількості відомих авторів, була створена унікальна среда для розвитку літературного туризму як виду культурного і окремого напрямку індустрії мандрівок.

Ініціативи Європейського Союзу та ЮНЕСКО сприяють збереженню літературних традицій та формуванню новітніх маршрутів, які проваблюють туристів з усього світу. Біографічні, тематичні та маршрутні форми літературного туризму надають змогу різним категоріям мандрівників долучитися до глибшого розуміння творчості авторів, а також отримати нові враження у знайомих місцях.

Таким чином, літературний туризм є інструментом міжкультурного діалогу, який змінює ідентичність країн Європи, популяризує читання та збереження нематеріальної культурної спадщини.

У сучасному світі туризм вже перетворився з простої недалекої подорожі на один із способів пізнання світу, культури своєї або інших країн, пізнання себе і світу. Тут йдеться вже не просто зміну свого місця положення на географічній мапі, а про перспективу зміни сприйняття довкілля – людина, перебуваючи у новому середовищі, може по інакшому побачити довкілля, а також і власну ідентичність. Саме тому туризм дедалі більше сприймається як частина культурного процесу. Для переомислення самого себе існує чимало видів туризму як наприклад релігійні паломництва, подорожі до унікальних місць природи, або пізнання інших культур чи літературний

туризм, який поглиблює відчуття людини що вона пов'язана з подіями описані у не лише класичній, а й сучасній літературі зокрема.

Сучасний турист – це не просто спостерігач, а й активний учасник великого символічного потоку. Він не лише «споживає» враження, а й часто осмислює побачене, інтерпретує його через власний досвід. У цьому сенсі туризм може розглядатися як форма сучасного паломництва: шлях не лише до фізичних точок на карті, а до значень, які ці точки в собі несуть. Пам'ятки, музеї, вулички, кав'ярні – усе це набуває культурної ваги тоді, коли турист включає їх у свою особисту історію.

Зміни в туризмі напряму пов'язані з трансформаціями в самій культурі. Якщо раніше туризм здебільшого асоціювався з відпочинком і розвагами, то сьогодні зростає попит на «розумні» форми подорожей – ті, що дають досвід, знання, емоційне збагачення. Люди шукають не лише комфорт, а сенс. Це може бути фестиваль вуличного мистецтва, подорож літературними маршрутами, гастрономічний тур з елементами локальної історії чи навіть участь у реконструкції історичних подій. Усе це – приклади того, як туризм входить у поле культури й стає її органічною частиною.

Особливу увагу варто приділяти так званим тематичним видам туризму. На відміну від масового (що переважно зосереджується на пляжному відпочинку або оглядових турах), тематичний туризм орієнтований на конкретні інтереси: літературні, музичні, кулінарні, історичні тощо. У ньому турист виступає не як загальний споживач, а як зацікавлений учасник – той, хто має мотивацію, знання й бажання взаємодіяти. Таким чином, тематичний туризм тісно пов'язаний із самоосвітою, естетикою та глибшою залученістю.

Окрема категорія туристів – це молодь, особливо студенти. Молодіжний туризм є надзвичайно важливим сегментом, адже саме в цьому віці формується активна життєва позиція, світогляд і культурний смак. Молоді люди частіше схильні до експериментів, відкриті до нового досвіду, а

головне – шукають можливості для розвитку. Поїздка на тематичний фестиваль або культурний обмін для студента – це не просто розвага, а інвестиція в себе. У цьому контексті туристичні події, пов'язані з літературою, стають одночасно і культурними, і освітніми.

Культурний туризм у широкому сенсі – це не лише подорож до об'єктів спадщини, а й шлях до взаєморозуміння між людьми, між поколіннями та між культурами. Туристична подія може створити платформу для діалогу, місце для зустрічі різних досвідів. Особливо це важливо в умовах європейського простору, де переплетення національних, мовних, історичних і культурних шарів створює унікальне поле для культурної мобільності. Літературний туризм, як один із проявів культурного, відкриває нові горизонти для інтеграції мови, мистецтва й туризму в єдину подію, що живе емоціями, текстами й спільнотою.

Таким чином, туризм у XXI столітті виходить далеко за межі суто економічного або рекреаційного явища. Він стає частиною культури, засобом комунікації, інструментом навчання, а іноді – навіть формою громадянської активності. Розуміння цього процесу є необхідною передумовою для подальшого аналізу специфічних форм туризму, зокрема літературного, яким присвячено наступні підрозділи цієї роботи.

1.2 Особливість фестивалю як форми літературного туризму

Вище вже говорилося, що унікальність літературного туризму полягає у поєднанні культурного, освітнього і розважального аспекту. Ідеальною його реалізацією у такому контексті є фестивалі, які залучають відвідувача до ознайомлення з культурою країни, менталітетом народів, унікальні думки особистостей, розвиненістю і унікальністю автора у літературному вмінні писемництва і поезії.

Фестивальний туризм розвивається швидкими темпами, тому як вважається перспективним на сьогоднішній день. Щороку проводиться

чимало подій, серед яких особливе місце займають фестивалі. До повномасштабного вторгнення чисельність відвідувачів українських фестивалів стабільно збільшувалася, що свідчить про популярність фестивального туризму та його актуальність також і для України [26].

Окрім того розважальний аспект літературного фестивалю полягає в отриманні задоволення від участі у заходах, особливо якщо тут організовані театральні виступи за мотивами книг, тематичні екскурсії або навіть зустрічі із живими авторами сучасниками. Це також дає змогу краще пізнати культурну спадщину країни чи регіони через літературу. Маршрути, музеї, пам'ятники письменникам і місця дій відомих авторів допомагають вдихнути дух часу і місця, розширити розуміння культурних традицій.

Серед форматів які можна обрати для організації літературного фестивалю може бути чимало варіантів такі як:

1. Авторські читання. Такий формат можливий для реалізації лише при наявності одного головного критерію – особиста участь автора на такому форматі автор може особисто прочитати уривок із своїх творів.

2. Презентація творів. Як один із форматів який приділяє час для демонстрації ще не опублікованих книжок. На таких зустрічах також часто присутній автор або редактор, а також можлива і участь ілюстратора. Цей формат включає у себе обговорення тем, створення тесту і питання від слухачів.

3. Панельні дискусії – мета такого формату це обговорення літературних тенденцій, ролі письменника, цензури, перекладу тощо. Це організована форма публічного обговорення, в якій беруть участь кілька експертів: письменники, літературознавці, редактори та культурні глядачі. Тут освітлюється тема, де кожний учасник може висловити власне бачення, тому одна тема може розглядатися з різних боків, тут створюється простір для діалогу і інтелектуального обміну, що само собою означає що на такій дискусії обов'язкова наявність модератора. Тематика панельних дискусій

може бути різною: тенденції в літературі, роль літератури в формуванні національної ідентичності, проблеми перекладу і правильної інтерперетації різними мовами для міжкультурного розуміння, етика в художній творчості тощо.

4. Майстер-класи ведуть автори, редактори, викладачі. Тут розглядається теми на кшталт «Як досягти правильного ритму оповідання». Його основною метою є передача досвіду досвіченого фахівця з літератури до учасників, які зацікавлені у творчому зростанні. Цей формат передбачає обмежену кількість учасників, бо менша кількість забезпечує кращу можливість живого і прямого спілкування з майстром.

5. Зустріч з автором. Це одне з найпоширеніших, а також найцінніших форматів літературних фестивалів бо він створює унікальну атмосферу діалогу через комунікації письменника з аудиторією. Аудиторія може поставити актуальне запитання авторові, що сприяє емоційній взаємодії між учасниками. На таких зустрічах автор може презентувати свою нову книгу, розповісти про творчий шлях, поділитися внутрішніми відчуттями під час писемництва, відповідати на запитання аудиторії.

Цільова аудиторія фестивалів молодь. У XXI столітті ця частина суспільства стала рушійною силою для багатьох процесів у суспільстві. У бізнесі, спорті, винахідництві зокрема і в туризмі тощо. Молодь віком 18-25 років – це здебільшого студенти, які зараз вчаться на свою майбутню спеціальність, і відкриті до нових знань, емоцій і вражень. Чимало таких, які знаходять задоволення у читанні, і використовують літературу для навчання, та писемництво для творчого зростання. Це аудиторія яка активно подорожує, цікавиться культурою, модою, вивчають мови, займаються самовираженням, а найголовніше вибудовують свою власну ідентичність. Молодь у туризмі стала рушієм у сфері подієвого туризму, літературу можна використовувати для вивчення світу через призму сенсів які пропонують нам автори різних жанрів літератури.

Молодь більше приваблює сучасна література, урбаністична, фентезійна, романтична. Молодь у Європі частіше звертається до літератури який резонує з їх життєвим ритмом і інтересами. Їх приваблюють твори, які порушують соціальні, гендерні, екзистенційні та культурні питання. Усе це сприяє формуванню особливого літературного смаку, який, своєю чергою, впливає на напрямки туристичний зацікавленнь. Молодь прагне відвідати місця які були згадані в екранізаціях улюблених книг. Наприклад тури по стопам Гаррі Поттера у Лондоні або «Амелі» у Парижі. Молодь хоче не лише відвідати місце, а й зробити фото, зняти відео до соцмереж, стати частиною тої естетики які полюбили у книжці, придбати сувенір.

Крім того, варто зазначити, що цифрова культура значно сприяє поширенню літературного туризму серед молоді. Через Instagram, TikTok, YouTube, Goodreads та інші платформи молоді мандрівники діляться враженнями, рекомендаціями та ідеями, створюючи тренди навколо певних локацій. Це підсилює ефект «бути на хвилі», коли літературний туризм стає не лише культурною, а й соціальною подією.

Таким чином, молодіжний сегмент літературного туризму Європи – це надзвичайна перспективна і динамічна аудиторія, яку об'єднує любов до читання з бажанням досліджувати, пізнавати, відчувати і створювати власний досвід. У центрі їхніх подорожей – не лише географія, а й сенси. І саме тому літературний фестиваль є однією з оптимальних форм для молоді. Він сприяє популяризації літератури, глибшому знайомству з культурною спадщиною країни, зокрема через спілкування з авторами, відвідування таматичних місць, панельні дискусії, майстер-класи та театральні постанови. Але також – набуттю нових знайомств з однодумцями з різних країн. Успішний приклад – нідерландські фестивалі, що презентують видатних авторів і демонструють глибину національної літературної спадщини. Тому літературні фестивалі стають важливими точками перетину культур, де формуються нові бачення літературного досвіду.

1.3 Нідерландська література у контексті розвитку літературного туризму

Нідерландська література знайомить нас із видатними метрами літератури які стали відомими, а деякі і всесвітньовідомими, завдяки своєму унікальному літературному таланту і вплинули на подальший розвиток писемницьких жанрів. Такі як Гарі Муліш, Луї Куперус чи Герман Хейерманс.

Серед великих нідерландських літературних фестивалів варто виділити Winternachten (Зимові ночі) – це щорічний січневий фестиваль який проводять у Гаазі, на якому беруть участь письменники, музиканти і кіномитці. Такий фестиваль має особливе місце серед країн що колись були частиною Нідерландської колоніальної імперії (країни «спорідненості»): Індонезія, Суринам, Карибські Нідерланди (острови Бонаіре, Сен-Естатіус і Саба), острів Аруба і Південна Африка. З 2008 року членами також стала Туреччина і Марокко [24].

Також у Нідерландах починаючи з 2012 традиційно у Амстердамі проводиться фестиваль «Read my World» яка уособлює з себе всесвітню платформу для письмого і усного слова для письменників і читачів, слухачів, видавців і перекладачів [18].

ILFU (International Literature Festival Utrecht) – «ILFU: найбільший літературний фестиваль у Нідерландах, який триває два тижні, представляє більш ніж 200 авторів і 20.000 відвідувачів. Фестиваль вперше був проведений у 1980 році, коли в утрехтському концертному залі TivoliVredenburg на 2000 місць було організовано першу Ніч нідерландської поезії. Всупереч усьому, подія відбувалася протягом 8 годин до самого ранку, приваблювала тисячі відвідувачів і після 40 випусків досі залишається культовою подією на нідерландській літературній сцені. За десятиліття фестиваль виріс у одне велике свято літератури, від нон-фікшн до

розмовного жанру, від якісних фільмів і літературного театру до візуального мистецтва» (переклад з англійської – К. Лісогорський) [13].

Окрім вже згаданих імен, у сучасній нідерландській літературі помітну роль відіграють такі автори, як Арнон Грюнберг (Arnon Grunberg), Томмі Вірінга (Tommy Wieringa), Гербран Баккер (Gerbrand Bakker), Анна Енквіст (Anna Enquist), а також Манон Упхофф (Manon Uphoff). Їхні твори порушують складні соціальні, психологічні та історичні теми, що знаходить відгук серед молоді. Наприклад, романи Грюнберга часто розкривають тему ідентичності та самотності в сучасному світі, а Томмі Вірінга досліджує питання міграції та культурного конфлікту.

Важливими літературними подіями у Нідерландах є також:

Boekenweek (Тиждень книги) – щорічний фестиваль, що проводиться в березні. Його головна особливість – «boekenweekgeschenk» (подарункова книга), яку відомий автор пише спеціально до події і яка безкоштовно видається у книжкових магазинах при покупці книги. Цей тиждень включає літературні події, зустрічі з авторами, театралізовані читання [4]. Афішу можна побачити на рис. 1.

Рис. 1. Афіша фестивалю Boekenweek geschenk 2025 het winnende verhaal.

International Literature Festival Utrecht (ILFU) – щорічний міжнародний літературний фестиваль, який збирає авторів з усього світу. У програмі – презентації книг, дебати, зустрічі з письменниками, поетичні вечори [9]. Його логотип можна побачити на рис. 2.

Рис. 2. Логотип фестивалю ILFU

Lezersfeest (Свято читача) – подія, яка проводиться у Роттердамі, об'єднує літературу з музикою, стендапами та виступами поетів. Основна мета – популяризація читання серед молоді [14].

Crossing Border Festival (Гаага) – фестиваль, що поєднує літературу з музикою, кіно та мистецтвом. Має інтернаціональний характер і сприяє міжкультурному діалогу [6].

Також у Нідерландах існує велика кількість літературних маршрутів, зокрема:

Amsterdam Literary Tour – маршрут по Амстердаму з відвідуванням локацій, пов'язаних із життям Анни Франк, Муліша, а також бібліотеки Остердок (ОВА – Openbare Bibliotheek Amsterdam), однієї з найсучасніших публічних бібліотек Європи [1].

Дорога Луї Куперуса в Гаазі – маршрут, що охоплює будинок-музей Куперуса, місця, які він описував у своїх романах, а також парк, названий на його честь [15].

Маршрут «De A.F.Th. van der Heijden wandeling» у місті Гельмонд – проходить місцями, що фігурують у романах письменника [2].

Музей літератури в Гаазі (Literatuurmuseum) – цифрова та фізична експозиція, присвячена історії нідерландської літератури від Середньовіччя до сьогодення [25].

Інституційно літературний туризм у Нідерландах підтримують:

- Dutch Foundation for Literature – фонд, що фінансує переклади, фестивалі, резиденції для письменників [9];
- Nederlandse Taalunie – мовний союз, що просуває нідерландську мову і літературу на міжнародному рівні [21];
- Boekhandel Kringloop – мережа літературних заходів у книжкових крамницях [22].

Усе це демонструє, що Нідерланди мають широку, динамічну і відкриту систему розвитку літературного туризму, яка тісно пов'язана з культурною політикою держави та європейськими цінностями. Поєднання історичної глибини та сучасних технологій робить літературні маршрути в Нідерландах привабливими для молоді та студентства, які прагнуть до глибшого розуміння культури через тексти, локації, події та живу взаємодію з авторами.

Висновки до розділу 1

У першому розділі було досліджено теоретико-методологічні засади організації літературного туризму в європейському контексті з акцентом на студентську аудиторію як цільову групу.

З'ясовано, що літературний туризм є комплексним культурним феноменом, який охоплює пізнавальні, емоційні, освітні та розважальні

компоненти. Його основними формами є біографічний, тематичний та маршрутний туризм, що дозволяє гнучко адаптувати подорожі до інтересів туристів. Встановлено, що літературний туризм виступає важливим інструментом збереження нематеріальної культурної спадщини, сприяє розвитку міжкультурного діалогу, формуванню читацької культури та ідентичності.

Окрему увагу приділено фестивалям як одній із найперспективніших форм реалізації літературного туризму. Проаналізовано основні формати таких подій – авторські читання, презентації, панельні дискусії, майстер-класи, зустрічі з письменниками – що сприяють інтерактивності, емоційній залученості та культурному обміну. Виокремлено фестивальний туризм як окремий напрям у межах подієвого туризму, що тісно пов'язаний з культурною політикою, творчою індустрією та молодіжним самовираженням.

Проаналізовано інтереси та очікування студентської молоді віком 18-25 років, яка виявляє підвищену зацікавленість до літератури, урбаністичної естетики, кроскультурних практик і нових форматів самоосвіти. Встановлено, що саме ця група є найбільш чутливою до інтерактивних культурних ініціатив, зокрема фестивалів, які об'єднують змістовний і соціальний досвід. Виокремлено значення цифрової комунікації (Instagram, TikTok, YouTube) у поширенні трендів літературного туризму серед молоді.

Також здійснено аналіз розвитку нідерландської літератури та фестивального руху. Показано, що Нідерланди мають глибоку традицію підтримки літератури, розгалужену мережу подій і маршрутів, а також інституційну підтримку з боку культурних фондів, що створює сприятливі умови для організації міжнародних студентських ініціатив.

Таким чином, перший розділ створив міцне теоретичне підґрунтя для розробки практичної моделі фестивалю літературного туризму, з

урахуванням культурного середовища Нідерландів, особливостей цільової аудиторії та сучасних трендів подієвого туризму.

РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ФЕСТИВАЛЮ NEDERLIDFEST ДЛЯ СТУДЕНТІВ НІДЕРЛАНДСЬКИХ ФАКУЛЬТЕТІВ У ЄВРОПІ

2.1 Загальний опис проєкту NederLitFest

NederLitFest (Festival van de Nederlandse Literatuur voor Studenten) – це не просто культурний захід, а цілісний освітньо-культурний проєкт, покликаний стати інструментом культурної дипломатії, академічного обміну та молодіжного літературного туризму. Його головна ідея полягає в створенні відкритого інтелектуального простору, в якому студентська молодь з різних країн Європи зможе познайомитися з багатством нідерландської літератури, обмінятися досвідом, висловити свої творчі ідеї та налагодити міжнародні зв'язки.

Фестиваль виходить за межі звичайного академічного формату. Це не конференція, де просто читають доповіді. Це – подія, де поєднуються емоції та знання, слова і дії, автори та читачі. Важливо, що саме студенти виступають не пасивними слухачами, а активними творцями події: вони беруть участь у майстер-класах, дискусіях, конкурсах, перекладацьких сесіях, публічних виступах.

Нідерландська література є ідеальним об'єктом для такого формату, адже вона поєднує у собі глибоку історичну традицію (від епохи Ренесансу до колоніальної доби) з сучасними темами, які хвилюють молодь сьогодні – ідентичність, фемінізм, міграція, екзистенційні кризи, мультикультурність. Такі автори, як Гаррі Муліш, Арнон Грюнберг, Томмі Вірінга чи Манон Упхофф створюють тексти, які можна не лише читати, а й переживати. А отже – обговорювати, переосмислювати і проживати разом.

Крім того, ідея фестивалю тісно пов'язана з практикою літературного туризму, адже учасники не лише слухають про письменників, але й фізично перебувають у середовищі, де вони творили: гуляють вулицями Утрехта, де

мешкали письменники, відвідують книгарні, музеї, старі бібліотеки, беруть участь у тематичних екскурсіях. Це дозволяє зробити досвід вивчення літератури живим, багатовимірним, інтерактивним.

Фестиваль також має стратегічну мету – об'єднати молодих людей навколо гуманітарних цінностей, таких як культурна різноманітність, свобода творчості, повага до інших мов і культур. Це особливо актуально в умовах сучасної Європи, яка прагне єдності через діалог, а не уніфікацію. Через знайомство з іншою літературною традицією студенти вчаться не тільки інтерпретувати тексти, а й розуміти контексти, у яких вони виникли, і цінності, які вони транслюють. А також це важливо і для України як держави і суспільства, адже Україна активно продовжує свій рух до євроінтеграції, тому цей фестиваль може створити платформу для міжкультурної комунікації між українцями і суспільствами які є офіційними членами Європейського Союзу, зокрема такі як нідерландці чи бельгійці.

Таким чином, загальна ідея фестивалю полягає в інтеграції нідерландської літератури в простір європейського академічного життя через створення динамічної події, яка об'єднує навчання, туризм і творчість. Це проєкт, що може стати початком нової традиції студентських літературних подій, присвячених конкретним мовам і культурам.

Містом проведення фестивалю обрано Утрехт – одне з найдавніших, найвідоміших і водночас динамічних університетських міст Нідерландів. Розташований у самому серці країни, Утрехт є символом культурної сталості, відкритості до інтелектуальних ініціатив та міждисциплінарних проєктів.

Це місто з понад тисячолітньою історією, відоме не лише своєю архітектурною спадщиною та каналами, а й як інтелектуальний центр Нідерландів, де працюють одні з найкращих університетів країни. Утрехтський університет (Universiteit Utrecht) посідає провідні позиції у світових рейтингах, зокрема у сфері гуманітарних наук. Тут навчаються студенти з понад 120 країн світу, і саме тому атмосфера міста пронизана

молодіжною енергією, відкритістю до різних культур і академічною свободою [23].

Обравши Утрехт місцем проведення фестивалю, організатори враховують одразу кілька ключових переваг:

1. Культурна насиченість – місто має потужну інфраструктуру для реалізації культурних проєктів: театри, виставкові центри, креативні простори, публічні бібліотеки. Зокрема, Центральна бібліотека Утрехта (Bibliotheek Neude) може стати основним простором фестивалю – вона поєднує сучасні технології, книжкове середовище, лекторії та зони для дискусій [3].

2. Зв'язок з літературою – Утрехт є активним учасником програми *UNESCO Creative Cities*, підтримує локальних авторів, організовує поетичні вечори, перекладацькі марафони та конкурси для молоді [19]. У місті проводиться ILFU (International Literature Festival Utrecht), що вже має сталу аудиторію і довів інтерес місцевих жителів до літературних подій [].

3. Доступність та зручність логістики – з будь-якої точки країни Утрехт легко дістатися потягом, автобусом чи велосипедом. До Амстердама – всього 30 хвилин, а це дає можливість поєднувати фестиваль з екскурсіями до головних літературних локацій країни, включаючи дім Анни Франк, музей Муліша та Королівську бібліотеку в Гаазі.

4. Місто студентів – понад 70 тисяч студентів створюють унікальний мікроклімат, який поєднує традицію та інновацію. Тут легко знайти волонтерів, партнерів, зацікавлену аудиторію та відчуття, що «література тут жива».

5. Інтернаціональність – у місті діє велика кількість англомовних ініціатив, що полегшує комунікацію між учасниками з різних країн. Студенти з Чехії, Німеччини, України, Бельгії, Австрії, Польщі – легко можуть адаптуватися до умов події без мовного бар'єру [11].

Атмосфера – середньовічні вулиці, канал Oudegracht, маленькі книгарні з вінтажними книгами, місцеві кафе, де проходять літературні зустрічі – усе це створює атмосферу, в якій фестиваль сприймається не як штучно організована подія, а як природне продовження міського життя.

Утрехт – це не просто місто для проведення фестивалю. Це простір зустрічей, територія діалогу, точка перетину традиції й модерну. Тут кожна вулиця – це історія, кожна локація – потенційна сцена для авторських читань або поетичного виступу. Обравши Утрехт, ми обираємо не лише географію, а й сенс, який вона несе – відкритість, глибину, інтелектуальну енергію.

Фестиваль триватиме три дні – з п'ятниці по неділю, орієнтовно у другій половині вересня. Такий формат обрано не випадково: триденна структура дозволяє поєднати інтенсивну освітню програму з культурною частиною і не створює зайвого навантаження для студентів, які щойно розпочали навчальний семестр. Це оптимальна тривалість, яка дозволяє зануритись у подію, не втрачаючи інтересу та енергії.

П'ятниця присвячена відкриттю, знайомству, контексту: учасники прибувають до міста, проходять реєстрацію, беруть участь у панельних обговореннях про сучасну нідерландську літературу, відвідують культурні екскурсії та поетичні вечори. Це день занурення у атмосферу фестивалю.

Субота – найнасиченіший день, присвячений творчим активностям: майстер-класи, конкурси, читання, презентації студентських проєктів. Ввечері – неформальні події: відкрита сцена, музично-поетичний виступ, дискусії в неформальній атмосфері.

Неділя – день рефлексії та підсумків: лекції-закриття, обговорення, обмін контактами, вручення сертифікатів. Учасники діляться враженнями, заповнюють анонімні анкети, обговорюють можливість участі в наступних фестивалях і ініціативах.

Такий триденний формат балансує між структурованістю академічного заходу та живим, відкритим характером студентського культурного

простору. Кожен день має свою динаміку і наповнення, що дозволяє учасникам не лише отримати нові знання, а й відчувати себе частиною спільноти.

Фестиваль орієнтований передусім на студентську молодь віком 18–25 років, яка вивчає нідерландську мову, філологію, літературу, перекладацтво або є зацікавленою у нідерландській культурі.

Основні категорії учасників:

1. Студенти бакалаврату та магістратури гуманітарних факультетів (філологія, культурологія, європейські студії);
2. Студенти спеціальностей «переклад», «міжнародні відносини», «європейська інтеграція»;
3. Молоді перекладачі-початківці;
4. Учасники міжнародних освітніх програм (Erasmus+, СЕЕPUS тощо);
5. Викладачі, які супроводжують студентські групи;
6. Молоді письменники, блогери, культурні активісти;
7. Представники студентських клубів, які займаються літературою та культурою.

Географічно фестиваль відкритий для студентів із таких країн:

1. Нідерланди (як приймаюча сторона), Чехія, Польща, Словаччина, Україна, Бельгія, Німеччина.
2. Інші країни, де є кафедри нідерландської мови або культурології.

Цільова аудиторія – це саме та частина молоді, яка активно шукає способи самовираження, відкрито ставиться до міжкультурної взаємодії, зацікавлена у нетипових форматах навчання і має досвід участі в молодіжних програмах.

Особливу увагу фестиваль приділяє інтернаціональному характеру молодіжної спільноти. Зустрічі з однодумцями з різних країн допомагають подолати стереотипи, розвинути критичне мислення та сформувати

глобальне бачення літератури як універсальної мови, що виходить за межі національних кордонів.

Фестиваль також сприятиме підвищенню мотивації до вивчення нідерландської мови серед студентів, які ще не впевнені у своїй мовній компетенції: атмосфера неформального, дружнього спілкування, інтерактивних подій і творчих практик дозволяє відчувати, що мова – це не лише граматики, а живий інструмент культурної комунікації.

Фестиваль нідерландської літератури для студентів задуманий як подія, яка поєднує елементи навчання, туризму й творчості. Формат передбачає три повноцінні дні активностей, що чергуються між теоретичними й практичними подіями. Основна ідея – створити середовище, де учасники не тільки слухають, а й активно залучені в процес: говорять, творять, взаємодіють.

Програма побудована так, щоб кожен день мав свою логіку:

Перший день (знайомство й занурення): учасники прибувають, проходять реєстрацію, знайомляться з містом і між собою. Проходить відкриття фестивалю, установча лекція про сучасну нідерландську літературу, перші екскурсії по літературних місцях Утрехта, а ввечері – поетичні читання або театралізована постановка за мотивами твору.

Другий день (творчість і практика): це найактивніший день. Проводяться майстер-класи, панельні дискусії, перекладацькі сесії, презентації студентських проєктів. Студенти діляться своїм досвідом, презентують уривки власних творів чи перекладів. Ввечері – культурна програма, де можна вийти на відкриту сцену, зачитати щось своє або просто поспілкуватися в неформальній атмосфері.

Третій день (підсумки й натхнення): фінальні лекції та відкритий круглий стіл, де обговорюється досвід участі, рефлексії, плани на майбутнє. Вручення сертифікатів, відгуки, подяки, спільне фото. Бажаючі можуть

залишитися на факультативну екскурсію в Амстердам (наприклад, у дім Анни Франк чи літературний музей).

Формат передбачає двомовність заходу – нідерландська й англійська (де потрібно буде переклад). Частина подій проходитиме в бібліотеках, частина – у вуличних open-air просторах, а також у кампусах університетів і культурних центрах.

Це не класична конференція – формат гнучкий, інтерактивний і дружній до студентів. Більшість активностей мають відкритий характер, щоб кожен міг проявити себе.

Щоб досягти поставленої мети, перед фестивалем стоїть кілька практичних завдань:

Познайомити студентів з літературним середовищем Нідерландів – не лише через тексти, а й через міста, музеї, простори.

Створити комунікаційний майданчик для обміну ідеями між студентами з різних країн, щоб вони могли дізнатися більше про літературні практики інших університетів.

Підвищити мотивацію до читання та вивчення нідерландської мови через живу участь у фестивалі – бо через емоції й досвід мова краще засвоюється.

Підтримати творчість студентів – через читання власних творів, участь у майстер-класах і конкурсах, які мотивують до особистого росту.

Популяризувати літературний туризм як форму культурного дозвілля – показати, що туризм може бути не тільки про музеї й екскурсії, а й про події, враження, живе спілкування.

Налагодити партнерство між університетами – відправною точкою може бути спільна участь у фестивалі, а далі – обміни, спільні курси чи перекладацькі ініціативи.

2.2 План проєкту NederLitFest

Етап організаційної підготовки. Організаційна структура. (Другий етап слід починати за приблизно 3-4 місяці до запланованої дати початку заходу).

Найголовніша початкова складова реалізації будь-якого заходу це, першочергово, ідея. А ідеї формують люди. Тож починати етап підготовки варті з підбору компетентних кадрів з якими можна утворити дружній колектив що утворить організаційну команду.

До складу організаційної команди мають увійти наступні посади:

1. Координатор фестивалю – головна особа, яка в якості свого обов'язку має контролювати весь хід проєкту, веде комунікацію з установами і фондами, ухгоджує партнерство.

2. Програмний менеджер – відповідає за програму (зміст) фестивалю, організовує панельні дискусії, знаходить теми для майстер-класів

3. SMM-менеджер – використовує соціальні мережі (Tik-Tok, X, Facebook, YouTube, Twitch, Telegram) для організації реклами, публікацій новин і актуальної інформації, підтримки контакту з відвідувачами, взаємодіє з інфлюенсерами.

4. Координатор волонтерів – організовує навчання охочих допомогти проєкту, розподіляє обов'язки і виявляє сильні сторони волонтерів.

5. Логістичний координатор – відповідає за бронювання приміщень, технічне забезпечення, реквізит, харчування та безпеку.

6. Модератори – модераторами можуть стати люди із числа відповідальних волонтерів у обов'язки яких входить координація активності у залі, модерація розмови з гостем, підготовка запитань, допомога відвідувачам у вирішенні проблем якщо такі виникають.

7. Фаундрайзер – особа, що залучена у пошуки спонсорів, переговорник із меценатами, спонсорами, посольствами, також відповідає за юридичні аспекти (угоди, дозволи) та підготовку звітів для грантових програм.

8. Перекладач – особа, що володіє необхідними мовами зокрема англійською, нідерландською і забезпечує супровід іноземних спікерів під час заходів.

Етап підготовки (початок планування за 2 місяці до запланованої дати заходу).

Організація фестивалю нідерландської літератури для студентів вимагає чітко продуманого плану дій, який охоплює всі ключові етапи – від ідеї до завершення заходу. Враховуючи міжнародний характер події, до реалізації потрібно підходити структуровано, з урахуванням часових, людських, фінансових та інформаційних ресурсів.

Починати етап підготовки слід вже за 3-4 місяці від запланованої дати початку фестивалю. На цьому початковому етапі формується ініціативна група із числа студентів, викладачів і партнерський установа.

Таблиця 1. План підготовки до проведення NederLitFest

Послідовність	Дії
1	Формування концепції заходу та цілей фестивалю
2	Обрання дати та місця проведення (м. Утрехт)
3	Визначення активностей (лекції, майстер-класи, панельні дискусії, літературні екскурсії та інше)
4	Попереднє формування бюджету
5	Пошук і звернення до потенційних патернів (університети, літературні організації, культурні центри)
6	Реєстрація фестивального бренду та створення офіційних сторінок у соцмережах
7	Початок комунікації із запрошеними гостями

Етап активної реалізації (за 1 місяць до подій)

1. Відкриття онлайн-реєстрації;

2. затвердження програми фестивалю з розкладом подій;
3. виготовлення друкованої продукції: бейджів, програмок, афіш;
4. бронювання житла для гостей та локацій;
5. технічне забезпечення заходів;
6. комунікація з учасниками, надання логістичних інструкцій;
7. проведення Zoom-зустрічі з учасниками.

Особливу увагу потрібно приділити пошуку локацій для проведення заходу, адже частина активностей планується на відкритому повітрі. Важливо зарезервувати аудиторії, бібліотеки чи навіть театральні простори заздалегідь.

Цей етап починається приблизно за три місяці до фестивалю. Вже є розуміння формату, ідеї, дати й приблизної кількості учасників, тож починається активна робота.

Ключові дії:

1. Відкривається онлайн-реєстрація для студентів із різних країн;
2. Остаточно затверджується програма (час, назви подій, спікери);
3. Готуються промоматеріали – постери, візуальні елементи, соцмережі;
4. Запускається інформаційна кампанія: створення сторінки в Instagram/Facebook, поширення інформації через університетські платформи;
5. Складається список волонтерів (із студентів, які хочуть бути частиною команди);
6. Замовляється друк матеріалів – бейджів, сертифікатів, програмок, карт міста.

Окремий акцент – це логістика. Потрібно:

1. Подбати про розміщення запрошених гостей (письменників, викладачів);
2. спланувати маршрути для екскурсій;

3. передбачити варіанти перекладу (якщо будуть виступи різними мовами, як варіанти: чеська, українська, польська);

4. домовитися про технічну підтримку заходів (мікрофони, проєктори тощо).

Для забезпечення комфортної участі у триденному фестивалі учасникам необхідно надати зручні умови для проживання, харчування, гігієни, дозвілля та зберігання речей. Враховуючи, що більшість учасників – це студенти з різних країн, особлива увага приділяється доступності, безпеці та інформованості. Місткість основної локації становить до 80 дорослих осіб.

Орієнтовна кількість учасників трьоденого заходу яких ми можемо розмістити і прийняти складає до 80 людей. Це пов'язано із певною обмеженістю вмістимості людей в одному залі як то наприклад приміщення бібліотеки, чи проведення заходу під відкритим небом. В Утрехтському гуртожитку учням можуть надати житло по зниженим цінами, або як альтернатива організатори можуть домовитися про розміщення у місцевому готелі.

Кетеринг – важлива складова багатьох фестивалів, особливо триденних. Організатори можуть запропонувати відвідувачам каву, бутерброди, салати чи різні напої. Слід зауважити що варто зважати на особисті потреби людей як наприклад наявність алергій, непереносимості лактози та інших важливих речей до яких треба бути уважним. У зв'язку з цим у харчовому асортименті має бути достатньо різноманітних продуктів, які підходили кожній людині зважаючи на її особисті потреби по здоров'ю. Організатори відповідальні за харчування мають дотримуватися усіх норм зберігання і належне відношення і використання продуктів, аби не стати винуватцем харчового отруєння через недбалість до продаваною чи безкоштовно запропонованої їжі.

У разі розміщення відвідувачів у студентських гуртожитках або у готелях, проблема наявності доступності до туалетів вирішується у цих же самих приміщеннях, у яких є в наявності туалети і душові кабінки. Проводячи

фестиваль на відкритому повітрі варто розмістити на вулицях мобільні туалетні кабінки. Слід також дотримуватися усіх санітарно-гігієнічних норм встановлених правилами і законом, аби уникнути ризик антианітаріх і поширення хвороб.

Інфраструктура Утрехта багата на зелені зони, після офіційних подій доцільно провести неформальні зустрічі, вечірки, музично-поетичні виступи, що сприяють культурному відпочинку.

У сучасну цифрову епоху кожна людина має з собою телефон із доступом в інтернет у будь-який час. Щоб відвідувачі не загубилися у місті чи на фестивалі, можна опублікувати у соцмережах карти, план заходу, адреси локацій, PDF-гайди, інструкції проживання, буклети із списком безкоштовних послуг якими відвідувач може скористатися, так відвідувачі можуть стати більш обізнаними у навколишній ситуації. Одним із зручних способів комунікації який часто використовується в Україні – це Telegram-канали.

Важлива складова будь-якого заходу полягає у можливості швидко надати медичну допомогу постраждалій людині. Тому організовуючи фестиваль варто мати домовленість із місцевим медичним пунктом або амбулаторією поблизу основних локальних подій. Також о проведенні заходів обов'язково має бути поінформована місцева поліція. Фестиваль проводиться у міських публічних локаціях, що перебувають під прямою юрисдикцією муніципальної поліції міста Утрехт. Передбачаючи можливість виникнення загрози для життя і здоров'ю відвідувачів, що можуть бути спричинені зі сторони інших людей, учасники заходу мають щонайменше мати контактні номери організаторів заходу. Тому важливо підготувати контактні картки що будуть видані кожному відвідувачу за якими він зможе зв'язатися уразі небезпеки.

Організатори мають бути уважними до дотримання правил пожежної безпеки. Проводячи заходи у приміщеннях обов'язково на стінах мають бути

встановлені плани евакуації, вогнегасники, доступ до аварійних виходів. У разі виникнення аварії організатори мають здійснити організовану евакуацію відвідувачів найшвидшим і найбезпечнішим способом до безпечних місць.

Програма фестивалю передбачає триденний цикл подій, який умовно розподілений на тематичні блоки відповідно до днів заходу. Сам фестиваль триває три дні, і саме в цей час команда організаторів працює на максимумі. Завчасно складаються списки відповідальних за кожен блок заходу: реєстрація, модерація, фото-відео, робота з учасниками.

У перший день основна увага – це зустріч і орієнтація учасників: привітальне слово, відкриття фестивалю, культурна екскурсія, вечірні літературні читання. День має бути атмосферним і дружнім.

Другий день – найнасиченіший. Потрібна чітка координація між локаціями: щоб учасники не плуталися, мали програму під рукою, орієнтувались у місті. Волонтери відповідають за супровід груп, технічні завдання, переклад. Особливо важливо – тримати добру комунікацію з усіма спікерами.

Третій день – підбиття підсумків. Вручення сертифікатів, заключна дискусія, збір відгуків. Команда організаторів готує спільне фото, дякує всім учасникам та гостям.

Хоча фестиваль формально завершився, насправді робота триває ще кілька тижнів. Потрібно:

1. Зібрати зворотній зв'язок (через Google-форму чи паперові анкети);
2. Створити коротке відео або фотоальбом події;
3. Опублікувати підсумковий пост у соцмережах;
4. Надіслати листи-подяки партнерам, спікерам і волонтерам;
5. Зробити внутрішній звіт із висновками: що вдалося, що треба покращити наступного разу;

6. Передати всі матеріали (програма, макети, бази учасників) організаційному осередку, якщо планується повторення фестивалю наступного року.

Невід'ємною частиною підготовки фестивалю є формування волонтерської команди. Це не просто технічна підтримка – це справжнє ядро події, без якого складно уявити її ефективну реалізацію. Волонтери – це студенти, які бажають долучитися до організації культурного заходу, отримати досвід, нові знайомства та бути причетними до створення чогось унікального. Їхня мотивація часто ґрунтується на внутрішньому бажанні бути частиною великої події, а також на зацікавленості в літературі, комунікаціях або культурному менеджменті.

Перед початком фестивалю кожному волонтеру надається певна сфера відповідальності. Хтось допомагає на реєстрації, інші супроводжують гостей або допомагають модераторам під час дискусій. Є й ті, хто фотографує події, публікує короткі звіти в соціальних мережах, створює сторіс або відео з фестивалю. Робота волонтерів не завжди помітна з першого погляду, але саме завдяки їм програма відбувається без збоїв, учасники почувуються комфортно, а атмосфера зберігається теплою та неформальною. Згодом кожен із волонтерів отримує сертифікат участі, що є приємним бонусом і водночас вагомим записом до майбутнього резюме.

Ефективна комунікація – запорука успіху будь-якої події. У випадку міжнародного студентського фестивалю цей аспект має особливу вагу, адже учасники приїжджають із різних країн, не всі знайомі з містом чи форматом події, тому їм важливо надати всю потрібну інформацію вчасно, зрозуміло й доступно. Одним із головних каналів зв'язку є соціальні мережі. Аккаунти фестивалю в Instagram чи Facebook не лише виконують функцію інформаційного джерела, а й створюють атмосферу очікування. Завдяки регулярним постам, анонсам, відео та інтерактивним матеріалам формується відчуття спільноти ще до початку самого заходу. Окрім того, важливу роль

відіграє електронна пошта – саме через e-mail учасники отримують підтвердження реєстрації, деталі щодо проживання, програму заходу тощо. Також для зручності під час фестивалю створюється Telegram-чат або канал, куди надсилається актуальна інформація, зміни в розкладі, посилання на онлайн-події, адреси локацій та інше.

Крім цього, заздалегідь проводиться Zoom-зустріч або вебінар для учасників – щоб відповісти на всі питання, зняти тривожність, розказати про особливості логістики та правила фестивалю. Це створює довіру та зменшує кількість організаційних питань у перший день заходу. Добре продумана комунікація – це не просто технічна частина, це те, що формує враження учасника ще до приїзду на подію.

Початкова фаза – це час ідей і стратегічних рішень. Усе починається з формування ініціативної групи, до якої входять студенти, викладачі, культурні активісти або просто ентузіасти. Саме в межах цієї команди формується бачення фестивалю: яка його мета, яка цільова аудиторія, скільки триватиме подія, який буде її стиль – офіційний, інтерактивний, креативний, академічний чи гібридний.

Паралельно з цим, у команді розподіляються ролі. Хтось береться за логістику, інший – за програму, ще хтось курує соціальні мережі або шукає спонсорів. Щоб уникнути плутанини, доцільно на цьому етапі скласти просту схему внутрішньої структури організаційного комітету, приклад якої наведено у таблиці 2.

Таблиця 2. Внутрішня структура оргкомітету

Напрямок	Відповідальні	Обов'язки
Програмний	Координатор подій	Розробка розкладу, зв'язок із лекторами, модераторами
Логістичний	Відповідальний за локації	Бронювання приміщень, розміщення гостей, транспорт
Медіа	SMM-менеджер	Ведення соцмережю створення афіш, промо, відео
Фінансовий	Бухгалтер	Бюджет, фандрайзинг, звітність

	проєкту	
Волонтерський	Куратор волонтерів	Набір, навчання. комунікація з волонтерами
Технічний	Техпеціаліст	Обладнання, звук, презентації, інтернет

2.3 Фаундрайзинг для фестивалю NederLitFest

Успішна реалізація міжнародного студентського фестивалю з літератури потребує багато зусиль не лише фізичний, але й фінансових. У зв'язку з цим для проєкту важливий регулярний збір коштів та ресурсів для втілення фестивалю NederLitFest. Це означає що фаундрайзинг має розглядатися як стратегічний процес залучення коштів із різних джерел: державних, урядових, інституційних, корпоративних або громадських. Метою є забезпечення фінансової стабільності фестивалю, підтримка міжнародної участі та створення високоякісного культурного продукту для студентської аудиторії.

Серед основних напрямків витрат, що потребують фаундрайзингової підтримки визначається:

1. Витрати на розміщення: чималі гроші можуть бути залучені за для розміщення відвідувачів у хостелі або гуртожитку.

2. Харчування: організація триденного розпродажу продуктів такі як кава, сендвічі, газовані напої, коктейлі, кондитерські вироби (вафлі, цукерки, тістечка) та інше для аудиторії кількістю до 80 осіб може потребувати значної частини бюджету фестивалю.

3. Оренда приміщень: бронювання залів для лекцій, презентацій, театральних подій тощо.

4. Технічне забезпечення: звук, відеоапаратура, екрани, проектори, фото і відеозйомка

5. Поліграфія і сувенірна продукція: друк програми фестивалю, бейджики, афіші, навігаційні таблички, сертифікати учасників

6. Інформаційна кампанія: ведення сторінок у соціальних мережах, онлайн-просування, рекламні кампанії, колаборації з медіа та інфлюенсерами.

7. Гонорари запрошеним гостям: авторам, викладачам, модераторами, перекладачам.

8. Транспортні витрати: часткова компенсація логістики іноземним учасникам і спікерам, організація місцевих переїздів та екскурсій.

9. Безпека та медичний супровід: домовленості з амбулаторіями, аптечки, забезпечення санітарно-гігієнічних умов, комунікація з муніципальною поліцією.

Організація міжнародних студентських фестивалів потребує не лише концептуального підходу, але й ретельно спланованої системи фінансування. У межах проєкту NederLitFest фаундрайзинг розглядається як сукупність дій зі збору фінансових, інформаційних та матеріальних ресурсів, необхідних для повноцінної реалізації заходу. Основна мета цієї діяльності полягає в тому, щоб забезпечити доступність і якість фестивалю, не покладаючи всі витрати виключно на учасників.

Одним із першочергових напрямів фінансування є співпраця з університетами. Факультети або кафедри можуть надати часткову підтримку, зокрема – забезпечити приміщення для заходів, технічне обладнання, допомогу у друку поліграфічної продукції. Водночас варто зважати, що ресурси університетів обмежені, а отже, організатори повинні проявляти ініціативу та креативність у пошуку альтернативних джерел підтримки.

Перспективним напрямом є участь у міжнародних грантових програмах, таких як Erasmus+ або Creative Europe, які підтримують культурні, молодіжні та академічні ініціативи. Також існують спеціалізовані фонди, зокрема Dutch Foundation for Literature, які фінансують проєкти з літературного перекладу, організації фестивалів та мобільності письменників. Залучення таких грантів вимагає наявності в команді

учасників, які володіють навичками підготовки документації. Попри складність процедури подання, участь у конкурсах фінансування може відкрити реальні можливості для реалізації заходу.

Окрему роль у фандрайзингу можуть відіграти локальні бізнеси. Малі підприємці зацікавлені в представленні своїх товарів і послуг новій цільовій аудиторії та можуть розглядати участь у фестивалі як форму соціальної відповідальності. Наприклад, кав'ярня може надати каву для учасників, книгарня – знижки на продукцію, а друкарня – підтримати виготовлення афіш. У відповідь організатори можуть запропонувати розміщення логотипів спонсорів на рекламній продукції, подяки у соціальних мережах та згадки під час заходів.

Ще одним напрямом підтримки можуть стати культурні інституції, такі як посольства Королівства Нідерланди, музеї, літературні товариства, мовні центри. Посольства нерідко підтримують ініціативи, пов'язані з популяризацією мови, літератури та культури відповідної країни. Для початку співпраці з такими установами зазвичай достатньо короткого листа з описом події, її цільової аудиторії та орієнтовними датами проведення. Навіть якщо фінансова допомога є символічною, організаційна чи інформаційна підтримка також має важливе значення.

Окрему увагу заслуговує форма фандрайзингу через краудфандинг. Ініціативна група може створити сторінку на одній із платформ (наприклад, GoFundMe, Donio, Kickstarter), де буде розміщено інформацію про мету фестивалю, команду організаторів, бюджетні потреби, а також бонуси для донаторів (наприклад, листівки, згадки в програмі, сертифікати подяки). Навіть якщо зібрані кошти не будуть високими, краудфандинг підвищує обізнаність про подію, створює емоційний зв'язок із потенційними учасниками та формує спільноту навколо ідеї.

У сучасних умовах ефективність донатів як джерела фінансування підтверджується не лише прикладами краудфандингових кампаній, але й

масштабними прикладами громадської підтримки – зокрема, благодійні збори в межах допомоги Збройним силам України. Це свідчить про високу довіру аудиторій до ініціатив, які є прозорими та мають чітку мету.

Водночас важливо забезпечити публічну звітність про використання зібраних коштів. Це підвищує довіру та стимулює подальші внески. Однією з форм посилення краудфандингу може стати присутність у медіапросторі: наприклад, створення каналу на платформах YouTube, Twitch чи TikTok, де буде висвітлюватися підготовка до фестивалю, інтерв'ю з організаторами, звіти про витрати тощо. Такі канали формують навколо себе аудиторію та можуть стати постійним джерелом фінансової підтримки.

Таким чином, стратегія фандрайзингу для студентського літературного фестивалю має спиратися на багаторівневий підхід, поєднуючи академічні ресурси, міжнародну грантову підтримку, співпрацю з локальним бізнесом, культурними інституціями та цифровими інструментами залучення аудиторії. Це забезпечує не лише фінансову стійкість проєкту, але й формує широке соціальне середовище навколо культурної ініціативи.

Партнерства із туристичними агенціями що зацікавлені у створенні спеціалізованих турів до місць, пов'язаних з видатними письменникам чи літературними подіями. Співпраця може передбачати часткове фінансування або просування фестивалю. Етапи фаундрайзингової кампанії висвітлено у таблиці 3.

Таблиця 3. Етапи формування фаундрайзингової кампанії

№	Етап	Зміст етапу
1	Підготовчий етап	Визначення бюджету фестивалю, цільових сум для збору коштів, типів витрат; складання списку потенційних донорів і спонсорів; підготовка промоційних матеріалів
2	Формування пропозицій	Розробка спонсорських пакетів, презентацій фестивалю, листів-запрошень до співпраці; підготовка інформаційних матеріалів для сайту та соцмереж
3	Звернення до	Контакт із потенційними партнерами

	партнерів	(університетами, фондами, бізнесами, посольствами); подання заявок на гранти; проведення переговорів
4	Кампанія у соцмережах	Публікація інформації про фестиваль, оголошення про збір коштів, створення краудфандингової сторінки, залучення підтримки через медіа та лідерів думок
5	Збір і фіксація підтримки	Оформлення угод зі спонсорами, прийом внесків, ведення обліку надходжень, оновлення даних на платформах
6	Використання ресурсів	Цільове використання зібраних коштів, реалізація бюджету відповідно до плану заходу
7	Звітність і подяки	Публічна подяка партнерам (у соцмережах, на заходах), підготовка фінансового звіту, звіту для грантодавців, надання сертифікатів спонсорам

Висновки до розділу 2

У другому розділі було розроблено практичну концепцію міжнародного літературного фестивалю *NederLitFest*, орієнтованого на студентську аудиторію, що вивчає нідерландську мову, літературу та культуру.

Запропоновано модель фестивалю як інтерактивної освітньо-культурної події, що поєднує елементи літературного туризму, творчих практик і міжкультурного обміну. Обґрунтовано вибір міста Утрехт як оптимального місця проведення завдяки його культурній інфраструктурі, університетському середовищу та логістичній зручності.

Визначено цільову аудиторію фестивалю: студенти віком 18–25 років із країн Центральної та Східної Європи, які навчаються за гуманітарними спеціальностями. Проаналізовано особливості мотивації, зацікавлень і очікувань молодіжної спільноти у контексті літературних подій.

Сформовано загальну програму заходу на три дні з детальним описом тематичних блоків, форматів активностей (майстер-класи, панельні дискусії,

поетичні вечори), логістичних рішень і заходів з безпеки, гігієни, навігації та забезпечення комфортних умов для учасників.

Окрему увагу приділено організаційній структурі фестивалю: визначено ключові ролі команди, завдання кожного етапу реалізації проєкту та принципи співпраці з партнерами, волонтерами та спонсорами. Розроблено покроковий план підготовки заходу з урахуванням термінів, ресурсів і інформаційної кампанії.

Таким чином, другий розділ роботи демонструє можливість реалізації інноваційного фестивального формату у сфері літературного туризму, який здатен поєднати освітні, культурні та соціальні аспекти молодіжної мобільності у межах європейського культурного простору.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження було проаналізовано особливості літературного туризму у Європі, розроблено концепцію фестивалю нідерландської літератури для студентів.

Визначені особливості літературного туризму як культурного явища що має велику кількість галузей зокрема біографічну, тематичну і маршрутну. Встановлено, що літературний туризм є популярним і ефективним інструментом міжкультурного діалогу та збереження нематеріальної спадщини та залучення молоді до глибшого осмислення національних і європейських літературних традицій.

Проаналізовано європейський досвід реалізації літературних подій, зокрема фестивалів, авторських читань і маршрутів по стопах митців, що засвідчило значний потенціал заходів у створенні культурного туризму нового покоління. Окремо наголошено на ролі літературної політики Нідерландів, зокрема підтримці таких подій, як ILFU, Read My World, Crossing Border.

Визначено специфіку студентської аудиторії як цільової групи, що виявляє інтерес до сучасної, урбаністичної, мультикультурної літератури. Доведено, що літературний фестиваль є не лише формою дозвілля, а й платформою самореалізації, соціалізації та професійного зростання для молоді в умовах глобалізованого суспільства.

Запропоновано власну концепцію міжнародного фестивалю нідерландської літератури NederLitFest, адаптовану до потреб студентів, яка включає освітні, мистецькі, туристичні та міжкультурні компоненти. Модель охоплює логістику, програму на три дні, залучення волонтерів, рекламну кампанію та соціальні мережі, що відповідає сучасним стандартам культурного менеджменту.

Оцінено практичну реалізацію проєкту у контексті Нідерландів, зокрема міста Утрехт, як оптимального простору для проведення фестивалю.

Враховано чинники міської інфраструктури, підтримки культури, доступності, інтернаціонального студентського середовища та культурної спадщини.

Розроблено фандрайзингову стратегію для забезпечення фінансування заходу, що передбачає звернення до культурних фондів, університетських грантів, спонсорів, амбасад та залучення приватних донорів. Такий підхід дозволяє сформуванню фінансово збалансований і стійкий фестивальний формат.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. A literary tour of Amsterdam. *Umbrella Books – From the founder of the Travel Bookshop*. URL: <https://umbrellabooks.com/a-literary-tour-of-amsterdam/> (дата доступу:17.04.2025).
2. A.F th. van der heijden walk. *Geldrop-Mierlo 't Stadteland | Visit Geldrop-Mierlo*. URL: <https://www.visitgeldropmierlo.nl/en/routes-overview/1284169052/a-f-th-van-der-heijden-walk> (дата доступу:16.04.2025).
3. Bibliotheek Neude. *De Bibliotheek Utrecht*. URL: https://www.bibliotheekutrecht.nl/bibliotheeken/bibliotheek-neude.html?mtm_source=google_grants&mtm_medium=cpc&mtm_kwd=bieb%20neude&gad_source=1&gad_campaignid=850639082&gbraid=0AAAAADN5syRzGqqVQsZ3u5zefkMA7tqJ8&gclid=CjwKCAjwpMTCBhA-EiwA_-MsmZm1FwH0Dx_9kaYmjGNyCRQ46hFgEemwKzuPTdBcfvHHOLGhHNmFzBoChw8QAvD_BwE (дата доступу:17.04.2025).
4. Boekenweek - De officiële website van de Boekenweek. *Voor lezers. Door lezers. | Hebban.nl*. URL: <https://www.hebban.nl/boekenweek> (дата доступу:16.04.2025).
5. Creative Cities Network. *UNESCO*. URL: <https://www.unesco.org/en/creative-cities> (дата доступу:16.04.2025).
6. Crossing Border Festival - Home | crossing border 2025. *Home | Crossing Border 2025*. URL: <https://www.crossingborder.nl/en> (дата доступу:16.04.2025).
7. Cultural tourism European market potential | CBI. *Strengthening the sustainability of SMEs through exports | CBI*. URL: <https://www.cbi.eu/market-information/tourism/cultural-tourism/market-potential> (дата доступу:17.04.2025).

8. De officiële website van de Boekenweek. *Voor lezers. Door lezers.* | *Hebban.nl*. URL: <https://www.hebban.nl/boekenweek> (дата доступу: 16.04.2025).
9. Dutch Foundation for Literature Homepage. *Letterenfonds*. URL: <https://www.letterenfonds.nl/en> (дата доступу: 16.05.2025).
10. Edinburgh international book festival. *Home* | *Edinburgh International Book Festival*. URL: <https://www.edbookfest.co.uk/?engID=1730097924759939> (дата доступу: 16.04.2025).
11. English Language and Culture. *Utrecht University*. URL: <https://www.uu.nl/en/bachelors/english-language-and-culture> (date of access: 17.03.2025).
12. Hoppen A., Brown L., Fyall A. Literary tourism: opportunities and challenges for the marketing and branding of destinations?. *Journal of destination marketing & management*. 2014. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2013.12.009> (дата звернення: 13.05.2025).
13. International literature festival utrecht | festival en online literatuurplatform | ILFU. *International Literature Festival Utrecht* | *Festival en online literatuurplatform* | *ILFU*. URL: <https://ilfu.com/> (дата доступу: 16.04.2025).
14. Lezersfeest - Dit gebeurt er tijdens de 90e Boekenweek in Rotterdam. *Uitagenda* *Rotterdam*. URL: <https://www.uitagendarotterdam.nl/alle-artikelen/dit-gebeurt-er-tijdens-de-90e-boekenweek-in-rotterdam/> (дата доступу: 16.04.2025).
15. Louis couperus museum | denhaag.com. *Den Haag, stad aan Zee* | *DenHaag.com*. URL: <https://denhaag.com/en/louis-couperus-museum> (дата доступу: 16.04.2025).
16. Maison de Balzac - Paris 16e - L'Officiel des spectacles. *Spectacles et Sorties à Paris* • *L'Officiel des spectacles*. URL: <https://www.offi.fr/expositions-musees/maison-de-balzac-2663.html> (дата доступу: 17.04.2025).

17. Page d'accueil. *Maison de Balzac*.
URL: <https://www.maisondebalzac.paris.fr/> (дата доступу:16.04.2025).
18. Read my world. URL: <https://readmyworld.nl/en/> (дата доступу:15.03.2025).
19. Release of Utrecht's International Chain Poem for World Poetry Day 2022 - Manchester City of Literature. *Manchester City of Literature*.
URL: <https://www.manchestercityofliterature.com/news/release-of-utrechts-international-chain-poem-for-world-poetry-day-2022/> (дата доступу:17.03.2025).
20. Samet Ç. Literary tourism as a field of research over the period 1997-2016. *European Journal of Tourism research*. 2020. No. 4.
URL: <https://doi.org/10.54055/ejtr.v24i.409>.
21. Taalunie. *Taalunie*. URL: <https://taalunie.org/> (дата доступу:16.04.2025).
22. Tweedehands Boekwinkels. *Alle kringloopwinkels in Nederland en België*.
URL: <https://allekringloopwinkels.nl/zoeken/boekwinkel> (дата доступу:17.04.2025).
23. Universiteit Utrecht | Sharing science, shaping tomorrow. *Universiteit Utrecht*.
URL: <https://www.uu.nl/> (дата доступу:17.04.2025).
24. Winternachten festival - BOEKBLAD - Vaktijdschrift voor boekhandel, uitgeverij, auteurs en bibliotheek. *BOEKBLAD*.
URL: <https://boekblad.nl/Agenda/Item/winternachten-festival-3> (дата доступу:17.04.2025).
25. (Literatuurmuseum) Museum of Literature | DenHaag.com. *Den Haag, stad aan Zee | DenHaag.com*. URL: <https://denhaag.com/en/museum-of-literature> (дата доступу:16.04.2025).
26. Фестивалі як складова культурного та подієвого туризму. *Все про туризм: туристична бібліотека*.
URL: https://tourlib.net/statti_ukr/chopjak.htm (дата звернення: 16.05.2025).
27. Шандор М., Кляп Ф. Сучасні різновиди туризму. Київ : Знання, 2011. 334 с.